

Abonamintul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an
3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinatate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2
an 9 frcs., 1/4 an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un őr garmond:
odatã 7 cr., a dóua órã
6 cr., a treia órã 5 cr.,
și de fie care publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot őr ce privesce fóea
sã se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blași őr.

Anul őr II.

Blași őr 20 Februari őr 1892.

Num őrul őr 8.

Vițiul alcoholului în poporul nostru.

Am őr amintit őr în numărul trecut őr daunele materiale, morale și sanitare, ce le cauz őr vițiul alcoholului în poporul nostru. Daunele acestea sunt őr așa de mari și însemnate, cât őr trebuesc őr să-l őr pun őr gânduri pre őr ce binesimțitor őr față cu poporul nostru. Pentru aceea trecem őr acum la cauzele acestui vițiu și la mijl őrcele cele mai potrivite pentru del őrturarea lui.

Poporul nostru dela sate este lucr őrtori őr de p őrment őr, și așa se ocup őr cu lucrul cel őr mai gre őr, cu lucrul c őrmpului. Cu cât őr însă lucrul cuiva este mai gre őr, cu at őrta mai multe sucuri din trupul lui se consum őr, și cu at őrta are lips őr mai mare de mijl őrce stimulat őrre, car őr să-l őr supl őrnesc őr sucurile mistuite și prin ac őrsta muschii să-l őr țin őr încord őrți, ca să-l őr p őrta őr impl őrni lucrul. Cel őr mai bun őr și mai firesc őr mijloc őr stimulat őrri pentru lucr őrtori őr este un őr nutremint őr bun őr. De unde dac őr omul lucr őrtori őr are un őr nutremint őr bun őr și regulat őr, atunci își p őrte őr impl őrni lucrul, fără să mai aib őr lips őr de alte mijl őrce stimulat őrre, mai ales őr fără să aib őr lips őr de alcohol őr ca mijloc őr stimulat őrri. Chiar őr din potriv őr st őr lucrul cu muncitoriul, ce are un őr nutremint őr slab őr. Nutremintul slab őr nici nu-l őr p őrte őr supl őrni sucurile mistuite, nici nu-l őr p őrte őr țin őr muschii în încordare neîncet őr, cum p őrtesce lucrul, ce are să-l őr îndepl őrnesc őr. De aceea lucr őrtori de ac őrștia în lipsa un őr

nutremint őr bun őr al őrrg őr la stimulantul alcoholului, c őrci alt-cum n'ar fi capabil de lucru. Cu cât őr al őrrg őr însă mai des őr la stimulantul alcoholului, cu at őrta őr lips őr mai puțin őr pe nutremint őr bun. De aceea p őrțimașii de vinars őr, precum sciut őr este, m őrnc őr f őrte puțin őr și se îndeustesc őr și cu bucatele cele mai primitive și mai puțin őr nutrit őrre.

Causa cea dint őrii și cea mai de frunte a vițului alcoholului are să se cerce dec őr în împrejurarea, c őr poporul ignor őrnd őr mijlocul stimulat őrri natural őr, carele este nutremintul bun őr, de care are lips őr spre a p őrte lucr őr, al őrrg őr la mijlocul stimulat őrri nefiresc őr al őr alcoholului.

De aci dela sine urm őrz őr, c őr fiind őr vorba de desv őrțarea poporului nostru de beutura vinarsului, lucrul de capetenie este, c őr mai înt őrii poporul să se dedea a-l őr supl őrni sucurile consumate în lucru prin mijlocul natural őr și l őrsat őr de Dumnezeu, adec őr printr'un őr nutremint őr bun őr și regulat őr. Îndat őr ce se va ded őr la un őr atare nutremint őr, numai dec őr va simț őr, c őr nu dorește așa tare alcoholul, și pre încetul se va desv őrț őr de el őr de tot őr.

Dedarea ac őrsta a poporului nostru la un őr nutremint őr bun őr nu este un őr lucru așa de gre őr, cum s'ar p őrre. Nic őriri poporul nostru dela sate nu este preste tot őr așa de s őrrac őr, cât őr comune întregi să se nutr őrsc őr ani întregi numai cu crumpene, cum sunt őr p. es. ținuturi întregi prin Germania. La noi cele

mai multe familii agricole őr t őrte celea de lips őr pentru un őr nutremint őr bun őr, așa, cum se p őrte aștept őr la poporul dela sate. Nu trebuesce dec őr numai să fie înv őrțat őr, să folos őrsc őr bine și spre folosul s őr őr ce ce are. De c őrte őrri p. es. nu p őrte să vad őr őr cine, c őr femeile dela sate din materialul și articl őrii cei mai bun őr nu sci őr să preg őrțesc őr o m őrncare cum se cuv őrne, ci de-a rindul numai nisce m őrnc őrri cât őr se p őrte mai slabe, fără gust őr, și pre lâng őr aceea și nepractice. Adev őrrat őr c őr frugalitatea este o tr őrșatur őr de c őrpetenie în poporul nostru, carea și trebuesce p őrstrat őr și pre mai departe ca o virtute și ca un őr element őr economic őr însemnat őr. Trebuesce însă p őrstrat őr astfel őr, cât őr să nu se nasc őr dintr'înș őr vițiu alcoholului, c őrci atunci nu este mai mult őr o virtute, ci un őr vițiu, nu este mai mult őr element őr economic őr, ci un őr isvor őr de dec őrinț őr. Atunci cu frugalitatea se împl őrnesc őr disa latinului, c őr: *omne nimium vertitur in vitium*.

A dóua caus őr a beutur őrii de vinars őr este, c őr poporul prin cele mai multe ținuturi nu este înstruit őr apr őrpe de loc őr cu privire la urm őrri f őrte triste ale acestui vițiu. C őrci cu gre őr credem őr, c őr nu s'ar pune o stavil őr puternic őr acestui vițiu omor őrtor őr de pop őrre, dac őr poporul nostru ar cun őrșce de ajuns őr urm őrri lui. S őr se calculeze p. es. într'o comun őr și să se spun őr poporului, c őrți bani a dat őr el őr pre vinars őr numai într'un őr singur őr an őr, și însu-l őr poporul

Feuilleton.

Muiere, unde sunt őr p őrșii t őr?

Suvenire din Algeria.

(Fine.)

În momentul acela s'a deschis őr uș őr anțisambrei, și őr intrat őr Mifiboseth, Iezrael, Chahul, Phaniel, Lamuel, Iehonia. Lucrul așa a fost őr pl őrnit őr. În înțelesul legilor őr lui Moisi aveau őr adec őr lips őr cel őr puțin őr de trei martori.

„Aha! te-am őr prins őr, pas őrre m őrndr őr,” őrșe Iezrael corifeul őr fariseilor őr. „Așa trebue să te afl őrm în brațele altuia, până ce bietul őr t őr bărbat őr umbl őr prin Egipt őr? Sci őr, ce este ped őrpsa acestui p őrcat őr? Voi fraților őr c őrrtur őrri, Chahul, Lamuel și Phaniel, și tu, priet őrne Iehonia, spuneți-mi, ce ped őrps őr a st őrtorit őr Moisi asupra celei ce se afl őr în adulteriu őr?”

„S őr fie ucis őr cu petri,” strig őr toșii.

„Și acuma, frumoș őr Fenen őr, sci őr, ce te aștept őr?”

Sermana muiere persecutat őr până acuma ascultase cu cap őr plecat őr insultele. Acum își ridic őr capul și strig őr cu vers őr mare: „Ce

am făcut őr, am făcut őr pentru bărbatul meu. Duceți-m őr la judec őrorie őr mă l őrsați. Înaintea lumii întregi voi őr spune, c őr sunt őr jertf őr bl őrșt őrmașiei v őrștre. Sunt őr liber őr, cu auctoritatea v őrștr őr proprie nu aveți dreptul de a rost őr junecat őr asupra mea.”

Toșii amuțir őr. La așa ceva nu s' őr așteptat őr. őr ajuns őr în corn őr de capr őr. Muierea, le-a spus őr adev őrrul őr. N'aveau dreptul de a rost őr asupra ei judecat őr de m őrte cu auctoritate proprie, c őrci în casul őr acesta ar fi avut őr nepl őrceri cu judec őroria Romanilor őr; apoi nu o puteau nici eliber őr, c őrci atunci s'ar fi compromis őr înaintea poporului.

őr aruncat őr dec őr pre Fenena în prins őrre și apoi őr mers őr la mai marele sinagogei, la Malachie, ca să c őrr őr sfatul őr lui.

Pre Malachie l' őr afl őr înaintea bisericei, și îndat őr l' őr și spus őr cauza ac őrsta delicat őr. B őrtr őrnul p őrot și-a încr őrțit fruntea și neteșind őr și barba de dóue trei őrri le-a őrșit: „Causa e f őrte delicat őr, e delicat őr. Dar' őr őr ce aș őr cuget őr őr. Cun őrșceți pre ac őr bărbat őr Nazarin őr, care umbl őr la biseric őr și înv őrț őr poporul őr?”

„E, îl cun őrșcem őr, cum să nu-l cun őrșcem őr?” őrșeau cu toșii.

„ őr și mai bine-l őr cun őrșc őr őr,” őrșe neguțatoriul Mifiboseth. „Odat őr l' őr chemat őr la pr őrnd őr, și în loc őr să-mi mult őrămesc őr, m'a d őrșc őrlit őr. A őrșit, c őr mai ușor őr va într őr c őrmila prin urechea acului, dec őr bogatul în împ őrria ceriului.”

„Și pre noi fariseii ne judec őr. El őr őrșe, să se p őrșesc őr őrmenii de aluatul őr fariseilor őr,” őrșe Iezrael.

„Mie nu-mi place de omul acela,” continu őr mai marele sinagogei. „El őr face resc őrla asupra n őrștr őr. Poporul deja nu ne mai mai ascult őr pre noi, ci merge întru t őrte dup őr el őr. Este om őr periculos őr; trebue dar' să-l őr perdem őr. Acuma ni-se îmbie cea mai bun őr ocașiune. M őrne dim őrneț őr se va rent őrce depre muntele Maslinilor őr și va propov őrdui în biseric őr. Dem őrneț őr dar vom őr duce înaintea lui muierea ac őrsta. El őr, care cu at őrta rig őrre observ őr legile lui Moisi, va rost őr sentinț őr asupra ei, și dac őr a vor őr ucide cu petri, secretul őr v őrștru nu se va descoperi, őr el őr va av őr de lucru cu Romanii. Cu o lovitur őr dóue musce. Bine va fi őr?”

„Bine, f őrte bine!” strig őr cu toșii.

„Așa dar őr m őrne dim őrneț őr veniți cu toșii la biseric őr, și őr voi őr fi acolo.”

Și s' őr dep őrtat őr toșii îndeustiliți.

se va miră și înspăimintă de vițiul acesta. Să i-se spună și probeze cu exemple, ce daune mari materiale, morale și igienice cauză vițiul acesta în mijlocul lui, și pre lângă aceea să i-se espună și mărimea păcatului din punctu de vedere religios, și acesta să nu se facă numai când și când, ci cât se poate mai des, și de câte ori se ivesce ocaziune, și atunci nu putem crede, că acestea să nu aibă efecte bune în popor. Nu o putem crede acesta, pentru-că avem deja exemple strălucite în privința acesta la alte popore. Poporul irlandez este mult mai sërăcă ca alu nostru. Vițiul alcoolului a fost crescut în mijlocul lui ca pôte la nici unu altu popor din Europa. Atunci clerul catolic irlandez a ajutat de inteligența laică și-a concentrat cea mai mare parte a activității sale în biserică și afară de biserică numai spre combaterea acestui vițiu. Și în unu timpu relative scurtu i-a succesu a desrădăcină din poporul irlandezu aprópe de totu vițiul beuturii de vinarsu.

Celú mai durerosu lucru la noi însă este, că mai dai chiar și astăzi de preoți, cari în locu de a se sacrifica pre sine desrădăcinării vițului acestuia din poporul nostru, ei înșiși sunt cu fundati într'insul. Acestoru preoți le aducem aminte de întimplarea următoare:

Archiepiscopul catolic din Westminster în Anglia, Cardinalul Manning mortu de curându, a dezvoltat o activitate de totu mare, ba putem dice, că extraordinară în combaterea beuturii de vinarsu. Spre scopul acesta a înființat el însuși cu clasele misere ale poporului anglesu societăți de temperanță, și însuși luă parte la adunările lor. Elu eră altcum de o constituțiune trupescă debilă, din care pricină medicul i-a prescris, să bea la mâncare tot-deuna și puțin vinu. Luându odată parte la adunarea unei societăți de temperanță, chiar cându vorbiă în contra beuturii, unu beutori de frunte l'a întreruptu dîcîndu: *Dară Dta beî ceva? Cardinalul rîspunse: Beî puțin vinu la mâncare, căci așa m'a prescris medicul.*

Atunci beutorul îi dîse: *Pentru ce nu-ți teat altu medicu, care să nu-ți prescrie vinu? Din momintul acesta Cardinalul Manning mai multu n'a mai gustat vinul în viața sa, ori câtu l'a îndemnatu medicul.*

A treia causă a acestui vițiu în poporul nostru este însăși societatea, în care trăesc elu. Mulți din popor pôte că n'ar fi beutu vinarsul nici odată, dacă n'ar fi vedutu pre alții bîndu, câte odată încă chiar din copilărie în casa părintescă. Cele mai multe vițuri le contragă adecă omenii prin imitarea esempleru rele. Vițiul acesta pôte fi deci combătutu fôrte cu succesu, dacă poporul nostru va fi pus în pusățiunea de a vedé totu mereu esemple frumose de cumpétu în privința beuturii. Spre scopul acesta servescu fôrte bine societățile de temperanță, ce s'au constituit deja de multu pre la alte popore, și cu bucurie trebuie să constatăm, că au început a se constitui și pre la noi pre ici colé prin preoți zeloși, energici și cu durere de popor.

Nutremintu bunu, instrucțiune și temperanță forméză o falangă, dinaintea căreia trebuie să se retragă beutura de vinarsu la ori ce popor, și este securu, că s'ar retrage și la poporul nostru.

Dela sine se întelege, că în prima linie clerul este chemat a lucră din resputeri la stîrpirea acestui vițiu. Laicii, mai cu samă cei inteligenți, nu sunt însă pentru aceea dispensați dela purtarea sarcinei de a lucră și ei laolaltă și în armonie cu clerul în direcțiunea acesta. În alte țeri civilizate, cându a fostu vorbă de o cestiune de momintu așa de mare pentru poporul credinciosu, cum este p. es. la noi combaterea vițului alcoolului, inteligența a ținutu congrese libere, la cari nealesi de nimeni au participat toți cei cu durere de popor, preoți și laici fără deosebire, și acolo s'au sfătuitu frătesce între marginile canónelor cu privire la cestiunea respectivă și și-au formatu unu programu de acțiune, care apoi l'au realizat cu totu zelul și energia. La noi astăzi

însă, deși ar fi fôrte de dorit, nu sunt cu puțină congrese de aceste. Nu sunt cu puțină nu pentru-că doră guvernele vitrege pentru noi nu ar voi să ne concedă ținerea lor, căci așa ceva nu pôte opri guvernul. Ci nu sunt cu puțină din alte cauze. Atari congrese adecă nu sunt cu puțină, fără numai dacă toți participanții stau pre o basă comună. Și basa comună este de o parte convicțiunea, că chemarea unu atare congresu este, să dea ajutoru celor, cari sunt puși de Dumneđu a guvernă biserica, va să dîcă episcopilor, eră nu ca să stea de-asupra lor. De altă parte basa comună este convicțiunea, că constituțiunea biserice și santele canóne sunt neatacabile, și numai între marginile acestora pôte sfătuirea frătescă să fie salutară. Cându însă vedem, că la noi sunt chiar și preoți, cari cădîndu de pre terenul evangelic și canonic atacă ordinarietele nostre prin foi, și preste forurile puse de Dumneđu își forméză foruri de judecată ridicule; cându scim și vedem, că unii laici de ai nostri ce idei curioase au despre biserică; cându observăm cu durere, câtu sunt de adicte unele foi de ale nostre la idei radicale și subversive pre terenul bisericesc: atunci trebuie să ne pără totă voea de atari congrese libere, cari au făcutu minuni prin alte țeri. Trebuie să ne pără voea, căci la noi în atari congrese ar eși la ivelă nisce idei așa de incompatibile cu principiile biserice și așa de străine față cu natura și chemarea ei, câtu pôte că mai multu ar strică decâtu ar folosi.

Sarcina combaterii vițului alcoolului trebuie să rămână deci de o camdată totu numai pre umerii clerului, și nu ne îndoim, că pre încetul în clerul nostru va ajunge să fie universală convicțiunea, că vițiul acesta urit trebuie stîrpit din poporul nostru cu ori ce preț, dacă voim să nu pără de pre fața pămentului cu rușine.

O statistică instructivă. — Fôea opozițională din Pesta „Budapesti Hirlap“ a compus o statistică fôrte interesantă despre

Cum s'a cugetat ore Malachie? De totu altcum, decum vorbise. „Nu cred, că va judecă Isus pre muierea acesta,“ dicea intru sine preotul. „Are naturelă blândă, va fi îndurător și o va deslegă. Dară chiară acesta o dorim noi, căci cu acesta va veni în contrastu cu legile lui Moisi și-și va perde popularitatea, și nu-lu voru ascultă mai multu. Mifboseth și Iezrael apoi își voru află ceva espedient, ca să scape din necasu. Îi cunosc pre amendoi, sunt mari ștregari.“

Diminătă s'adunat credinciosii în biserică, unde să asculte învățăturele Fiului lui Dumneđu, care cu blândeță vestia iubirea lui Dumneđu și a deapropelii.

De odată s'a născut o mișcare mare în tinda biserice. Patru lănceri încunurați de o glotă de omeni aduceau o muier legată la mâni. Eră acolo Malachie, Mifboseth, Iezrael, Chahul, Phanuel, Lamuel, Abimeleh, Iehonie și Bendekar. Cu toții au venit pentru a mărturisi. Formând unu semicercu o au adus în mijloc și au dîsu cătră Christos:

„Dascăle, muierea acesta a fost prinsă în adulteriu. Moisi în lege demândă, că o atare să fie ucisă cu petri. Ce dîci tu la acesta?“

Eră Isus plecându-se scria cu degetul în pulverea pământului.

Dar fiu siliau, să rîspundă. Isus se ridică deci și le dice: „Celú ce este fără păcatu între voi, acela întâiu să arunce petra asupra ei.“ Și plecându-se eră-și, scria mai de parte pre pământu.

Scriptura nu ne spune, ce a scris Isus atunci. Se dice, că scrisoarea lui sună: „Și voi sunteți păcătoși.“

Fariseii la auzul cuvintelor lui priviau unul la altul. Celú dintâiu a rupt tăcerea Mifboseth dîcîndu: „Of, acuma-mi aduc aminte, că mai înainte au sosit cămilele mele dela Liban cu mărfuri, și eu perdú timpul aci. Mă duc acasă.“

Auîndu-o acesta Iezrael a dîsu: „Ce dîci? Au sosit cămilele dela Liban? Atunci mi-au sosit și mie douăzeci de foi de vin. Și eu merg, că mă tem, să nu mă păgubesc în vin. Așteptă-mă, nu fugi!“

Și tunicatul Bendekar încă a strigat după Mifboseth. Acesta însă i-a rîspuns: „Mai bine ai face, dacă mi-ai plăti datoria cea de doi talanți.“

„Ce talanți? Nebunit ai, de ceri dela mine talanți? Dară nu fugi așa, că nu te poți ajunge.“ Muieră cădîndu în genunchi își totu

așteptă judecata. Acuma și Lamuel, care venise de mărturie, încă i-a agrăit pre ceilalți: „Fraților, nu știu, pentru ce stăm aci guri căscate, cându acasă avem destul de lucru. E timpul săpatului viei și alu secerișului. Da maslinele cine le va culege? Să mergem acasă!“

„Să mergem, că încă ne voru bate femeile,“ dîseră cu toții, și în scurtu timp toți se împrăștiară. Numai Malachie a mai rămas. În urmă s'a retras și acesta dîcîndu: „Nu pot sci, pentru ce au adus o pre muierea acesta de omenie aci. O cunosc bine. Le-am și spus lor, că e nevinovată ca melul Pascilor, dară nu m'au ascultat. Etă acuma fugu ca asiul sêlbatic. Însă iertă, învățătorule, și eu am să merg. Am de lucru în biserică.“

Isus a rămas singur cu femea. A suris cu blândeță. Din ochii lui eșia o strălucire dumneđescă. Elu a dîsu muierei: „Muiere, unde sunt prișii tăi? Nimeni nu te-a osndit?“

„Nimeni, Dómne.“

„Nici eu nu te osndesc. Du-te și de acum să nu mai păcătuesc.“

Prelucrată de

Victor Berinde.

ultimele alegeri parlamentare. Ea a dovedit aume, că în cercurile magiare au reușit mai mulți deputați opoziționali și mai puțin guvernamentali, și de altă parte că în cercurile, unde naționalitățile nemagiare sunt în majoritate, opozițiunile n'au putut scote deputați de ai lor, ci numai guvernul. Cu alte cuvinte, din statistica foii pestane se vede, că guvernul se tustine la putere aproape numai cu spriginul naționalităților nemagiare, și că poporul magiar e opozițional.

După datele foii pestane în comitatele, în cari elementul magiar face 90—100 procente, s'au ales 12 deputați guvernamentali și 39 opoziționali; în comitatele, în cari elementul magiar face 80—90 procente, 14 deputați guvernamentali și 39 opoziționali; în comitatele, în cari elementul magiar face 70—80 procente, 5 deputați guvernamentali și 10 opoziționali; în comitatele cu 60—70 % elementul magiar, 11 guvernamentali, 15 opoziționali; în comitatele cu 50—60 % elementul magiar, 33 guvernamentali și 19 opoziționali; în comitatele cu 40—50 % elementul magiar, 21 guvernamentali, 12 opoziționali; în comitatele cu 30—40 % elementul magiar, 32 guvernamentali, 16 opoziționali; în comitatele cu 20—30 % elementul magiar, 14 deputați guvernamentali, 5 opoziționali; în comitatele, în cari elementul magiar e sub 10 %, între cari comitate se află și comitatele *Ternava mare, Timiș, Uniadóra, Bistrița-Năsăud, Făgăraș, Sibiu, Caraș-Severin*, au fost aleși 61 guvernamentali și 8 opoziționali.

Va să dică, în comitatele acele, în cari elementul magiar trece peste 50 %, guvernul a câștigat numai 75 deputați, érá opozițiile 119. Restul de 168 voturi alu majorității sale l'a câștigat guvernul în comitatele acele, în cari elementul magiar nu ajunge la 50 %. Între aceste din urmă sunt și comitatele *Sălagiu, Cluș, Brașov, Ternava mică, Arad, Turda-Arieș, Solnoc-Dobca, Alba inferioară, Maramureș, Ternava mare, Timiș, Uniadóra, Bistrița-Năsăud, Făgăraș, Sibiu, Caraș-Severin*. În comitatele aceste Români sunt în majoritate covrșitoare, ne mai făcându pomenire de comitatele *Bichiș, Sătmăru, Mureș-Turda, Bihor*, în cari asemenea fără de concursul Românilor nu se pôte face alegere.

Ce urmază din cele dișe? Aceea, că Români ajută guvernul, să-și pótă scote cel puțin 50—60 deputați de ai sêi. Va să dică, Români ajută așa dicându aproape exclusiv guvernul și sistemul actual de guvernare, ca să pótă stă la cârmă.

Că între astfel de îmrejurări guvernul îi este foarte binevenit politica de pasivitate a Românilor, pre noi nu ne surprinde de loc. Dară că pentru Români ce folose va aduce politica asta, noi cu adevărat nu putem să scim.

Presidiul Camerei.

Marele eveniment, ce s'a ivit în săptămâna trecută pre terenul politice interne, este designarea noului președinte alu camerei în persóna baronului Desideru Bánffy, fostul comite suprem alu comitatelor *Solnoc-Dobca și Bistrița-Năsăud*. O mărturisim fără lécu de șovăire, că designarea acésta făcută din partea primu-ministrului Szápary pentru noi a fost o surprindere cu totul neașteptată.

Étă pentru ce. Baronul Bánffy a fost

unul din ómenii lui Tisza, unu din stlpii nefericitului sistem de guvernare inaugurat de fostul ministru-președinte. Baronul Bánffy a fost tot-odată persóna cea mai urgisită în Ardeal. Ministerul Szápary a delăturat pre baronul Bánffy din postul de comite suprem, fiind-că a ajuns la convingerea, că rămânerea aceluia în post este o greșelă politică. Și acum ce să veđi. Acéstu om este designat de însuși ministrul-președinte Szápary de președinte alu casei deputaților!

Amă cugetat multă la auđul faimei acesteia, ce pôte să fie cauza la combinaținea acésta stranie; ce l'a putut înduplecă pre contele Szápary la unu pasu atât de curios, să pună adecă în fruntea camerei pre unu omu scosu dela conducerea unu comitat. Și mărturisim, că nu ne-am putut îndestulă cu răspunsul, ce ni-lu dau foile semi-oficiose, că anume baronul Bánffy ar fi designat la acéstu importantu postu numai pentru energia sa cunoscută de pre timpul funcționării sale de comite suprem. Acéstu răspunsu nu ni-s'a părut satisfăcător, de-orece noi nu am putut să presupunem despre guvern, că ar fi avându intenținea, să reguleze pre deputați după calapodul acela, după care a regulat baronul Bánffy pre juđii și notarii din comitatele administrate de dñsul.

Esplicarea ni-se pare nouă a o află airea. Bánffy este omul lui Tisza, și pôte că adevreții lui Tisza punu mare pondu pre rehabilitarea lui Bánffy. Ei așa se pare că nu voescu să mai jertfescă domnului Szápary și alți prietini, după ce au perdut deja pre Horváth Gyula și pre Csernátony, cei mai intimi consilierii al domnului Tisza, și acum se vede că leau o poziție amenințătoare față cu cabinetul domnului Szápary. Numai acesta a putut să fie motivul, care l'a înduplecat pre ministrul-președinte la alegerea acésta atât de nepotrivită.

Sub acéstu respectu deci persóna noului președinte alu camerei însamnă o derută foarte semnificativă a cabinetului actual. Designarea baronului Bánffy însamnă, că și astăzi totu domnului Tisza este acela, care domnesce în țără, și că guvernul este numai unu instrument alu domnului Tisza.

Învătătura, care urmază din faptul acésta, este, că în sinul majorității parlamentare lucrurile nu mergu chiar bine, că există curente contrare, cari amenință cu izbucnire, și că mai curându sau mai târđiu va trebui să sosescă timpul, cându partidul guvernamentalu numit *liberalu* se va descompune, fiind-că bazele, pre cari se razemă, deja nu mai pot să pörte greutatea lui.

Cându va fi asta, și ce va fi după aceea, noi nu scim. Una însă scim, și anume că sistemul *liberalu* de guvernare s'a compromitat deja fundamentalu, și că chiar și Magiarii isă sätul de binefacere lui. Nu va urmă unu sistem mai bun? Cu atât mai mare va fi nefericirea pentru țără.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Primatele Vaszary a publicat în ziua consacării Sale episcopesc o pastorală către clerul din archidiecea Strigonului. Pastorală se ocupă de sublimitatea și importanța oficiului preoțesc, reamintind clerului detorințele grele,

ce le are, și îndemnându-lu la împlinirea consciinciosă a chemării sale sante.

Plebanul din Ciongrad, Antoniu Hegyi, a adresat episcopului sêu din Vațu o epistolă deschisă, în care îi face cele mai grave imputări, pentru-că ar ține închis pre capelanul din Ciongrad din motive politice, anume pentru-că acelu capelan ar fi opozițional, érá nu guvernamental. — Noi nu cunoșcem afacerea în meritul ei. Dacă e adevăratu ceea ce susține plebanul, atunci episcopul a comis o greșelă, nefind lucrul prudentu, ca episcopu să se degradeze la rolul de om de partid, și încă cu atât mai puțin, cându e vorbă depre unu partid liberal. De altă parte însă procedura plebanului la tótă întmplarea e de condamnată cu tótă asprimea, de-orece vatemă, pre lângă altele, nu numai respectul detorit superiorului sêu bisericescu, ci și legile cele mai elementare de bunăcuviință. E ușor de înțeles, că afacerea acésta a produs o impresiune foarte penibilă.

Roma.

În Vaticanu au sosit sciri din mai multe țări despre peregrinaje mari, ce se voru aranjă din incidentul jubileului episcopesc alu Sântiei Sale. Așa se vede, că Anglesii voru să deschidă seria; anume ei încă pre la sfârșitul anului acésta voru presentă deja omagiile sale Preafericitului Părinte Leon XIII.

În zilele aceste s'a pusu pétra fundamentală pre Aventinul la institutul internațional alu călugărilor *benedictini*. În institutul acésta își voru primi părinții benedictini mai distinsii din tóte țările educaținea și cultura lor teologică și filosofică. Edificiul se face pre spesele ordului benedictin, și va fi o clădire impunătoare, formându ast-fel o nouă glorie a Romei papale.

Sfinția Sa Pontificele a primit în 7 a l. c. în audiință pre episcopul titularu *Fraknoi*, care a predat Sântiei Sale unu exemplar alu vorbirii rostite de episcopul din Orade Schlauch despre cestiunea socială.

Monseniorele *Boccali*, unul din ómenii cei mai de încredere ai Sântiei Sale, care a lucrat împreună cu Pontificele actualu dela începutul pontificatului, a reposit în urma unei aprinderi de plumăni. Mórtea distinsului prelatu l'a întristat pre venerabilul Pontifice preste măsură. Dumneđeu să dea odihnă sufletului nobil alu adurmitului sêu șerbitoru.

Australia.

Archiepiscopul de Sidney, cardinalul Moran, a rostit în lunile trecute unu discursu, în care a dat samă despre progresele îmbucurătoare, ce le face catolicismul în Australia. Étă unele date: La anul 1876 au fost în Australia 450.000 catolici și 350 preoți. În anul trecut, adecă după 14 ani, numărul credincioșilor catolici s'a urcat la 750.000, cel al preoților la 620. Numărul bisericilor a crescut totu în timpul numit dela 620 la 880, érá cel al școlilor dela 350 la 700. Datele aceste n'au lipsă de comentariu. Ele sunt o dovadă splendidă despre vitalitatea bisericii catolice.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Deschiderea solemnă a parlamentului se va face prin discursul de tronul Lunii în 22 a. l. c. Actul deschiderii îl va îndeplini însuși Majestatea Sa Regele.

Lucrările parlamentului așa se vede, că încă dela începutul voru fi agitate. Până acum nici cu privire la persoana președintelui de etate nu s'a ajuns la înțelegere. Câtă e pentru persoana președintelui definitivă, guvernul a designat pre baronul Bánffy Dezső, opozițiile însă voru vota pentru fostul președinte Péchy. Partidul independentist va preșinde pre sama sa unu postu de vice-președinte și două posturi de notari. Va să dică, deja la constituirea casei voru fi desbateri animate. Totu asemenea are să fie agitată și desbaterea asupra răspunsului la mesajul de tron. Apponyi amenință, că al lui voru vorbi cu toții în desbaterea acesta. Se va vedea deci în scurtu, ce va pute să facă noul președinte, dela care se așteptă mântuirea vașei parlamentului ungaru.

Anglia.

Sesiunea parlamentului englesu a fost deschisă prin discursul de tronul Marți în 9 a. l. c. Acesta este cea din urmă sesiune înainte de alegeri, și chiar de aceea importanța ei este foarte mare, deoarece în parte preponderantă dela desbaterile din sesiunea acesta va depinde viitorul majoritate parlamentară. Discursul de tron aminteste proiectele acelea, cari voru fi supuse desbaterii parlamentului. Între aceste proiecte este unul și referitoru la cestiunea irlandeză. Amândouă casele parlamentului s'au apucat încă Marți de desbaterea răspunsului la discursul de tron. Casa de susu a și primitu într'o singură ședință proiectul de răspuns. În decursul desbaterii ministrul președinte Salisbury a declarat, că Anglia nu pôte să părăsească politica sa egiptenă și nu pôte să golască Egiptul, până cându guvernul egipten nu va pute să susțină însuși ordinea internă din țera.

Belgia.

Belgia a trecut abia cu mare greutate prin o crasă de guvern. Causa, care a datu nascere crasei, a fost cestiunea revisiunii de constituție. Regele Leopoldu nu voia nici să audă de asemenea revisiuni. Poporațiunea de altă parte pretindea această revisiune. Ministrul nu mai putea să încunjure cestiunea. Cu mare greș a isbutit ministrul președinte Bernaert, să înduplece pre regele la acordarea revisiunii. Regele s'a învoit, însă cu condițiunea, ca și drepturile regesci să fie estinse în proporțiune cu drepturile poporului. Regele a pretinsu cu unu cuvintu, să i-se asigure în constituție dreptul de referendum. Acestu dreptu însemnă, că regele, dacă vr'unu proiectu de lege nu-i convine, înainte de a admite prezentarea la parlamentu său chiar și după decisiunea parlamentului, să pôte supune acelu proiectu și votulu poporațiunii întregi. Firesce că acestu dreptu nu voescu să-lu dea regelu nici liberalii,

dară nici chiar o parte mare a catolicilor, cari sunt în majoritate. Ministrul președinte Bernaert a legatu de acceptarea dreptului de referendum regescu cestiunea de cabinetu. Și crasa ar fi isbutit, dacă nu se întâmplă înțelegere între ministri și între conducătorii partidului catolic. Înțelegerea s'a făcutu în sensul acela, că prin o lege specială să fie precizate toate casurile acelea, în cari regele se va pute folosi de dreptul acesta de referendum.

România.

Alegerile parlamentare s'au terminat în favorul guvernului. Din 183 deputați, câți sunt în cameră, guvernamentalii sunt 137, opoziționali 27. În 19 cercuri electorale va fi holotagiu. Guvernul deci va dispune de o majoritate, care îi va permite a face toate reformele acele, ce le va afla în interesul țerii.

Serbia.

Regina Natalia, carea în anii trecuți era să periclitaze ordinea internă a Serbiei, acum în zilele trecute era a făcutu momente grele guvernului serbescu. Aderenții radicali ai reginei au interpelat guvernul în cauza espulsării cunoscute a reginei Natalia de pre teritoriul serbescu. Guvernul a răspuns, că espulsarea era o necesitate în interesul siguranței și ordinii din țera. Răspunsul a fost luat la cunoștință și s'a decis trecerea la ordinea zilei cu 70 voturi contra 21. Dintre radicali 20 inși au părăsit sala înainte de votare, era 9 deputați s'au reținut dela votu. Președintele camerei Katicic a votat contra guvernului. Agitațiunea e mare în tota țera, și nu se pôte sci, dacă nu voru isbucni crise nouă neprevăzute.

Correspondențe.

Câmpie (Arhidieceșă), în Ian. 1892.

Onorată Redacțiune

Într'o corespondență din toamna trecută, descoperindu-vă, că nu mă unescu cu cei ce cred, că prin înmulțirea teritoriului porțiunilor canonice s'ar pute îmbunătăți starea preoților nostri rurali, afară de casul, cându s'ar consideră singuru numai starea lor materială, am promis că în această iernă imi voi spune și eu părerile mele cu respectu la o cestiune atât de capitală. Acum vedu sositu momintul, în care — angajat odată — trebuie să vorbesc.

Cestiunea dotării clerului nostru, descrisă în primii numerilor 26 și următorii din a. tr. a prețuitei foi, ce redigeați, nu mai lasă dubiu nici asupra îndinginței nici a urgenței. Toți, cărora le zace întru adevăr la inimă prosperarea bineînțeleasă a bisericei noastre, au să cugete seriosu, că a sositu momintul, în care trebuie să se facă oreci și în acestu respect; și dacă mai pôte fi ceva sub înțelegere, aceea e numai modul: cum? și ce să se facă? ca să fie bine făcutu.

Prin înmulțirea teritoriului porțiunilor canonice, unde acestea sunt prea mici, ori nu sunt de locu, se pôte face atata, — cum sci, că s'a făcutu deja și până acum în unele locuri, — ca preotul să fie unu agromu mai bunu, dară nu și preotul mai demnu. Dar oreci nu greutățile, cu cari e împreunată agromia, nu împrejurarea, că după unu

studiu de 16 ani avisați fiindu, să prindă plugul de corne și să se dimită la lucrări incompatibile cu statul lor, e ceea ce facu lamentările preoților nostri fără capetă? Nu grigile agromiei, ce trebuie să o pörte, îi facu de multe ori, să uite de oficiul lor înalt? Nu cred, să fie preot, care purtându economie, — dacă și nu de modelu, cum se pretinde, ci — câtu de câtu ordinaru, să nu fie silitu a petrece din primăveră până toamna târziu mai multu în câmpu, fără să cugete de multe ori, că în comună câte unu sufletu nefericitu gata să plece pre căile veciniei așteptă consolare, care chiar dacă ajunge să o albă, o pôte avé numai după o așteptare torturătoare, ce-i multiplică suferințele ultime. Rar este preotul, care în mijlocul nenumeratelor afaceri agromice să se pôte prepară preste săptămână, ba de multe ori — ivindu-se lipsa — și într'o di două, așa câtu Dumineca ori la câte unu casu de morțe, cari uneori sunt și mai dese, să pôte predică cu efectul dorit; și acesta din lipsa de lectură.

Lectura ar trebui să fie ocupațiunea continuă a unui preot; dar pôte oreci preotul impresurat de grigile economiei să se aprofundeze în lecturi seriose, științifice și cari să-lu misce spre meditațiune? Mi-se pare, că nu are timpul necesariu. Ori ce lectură făcută în răstimpuri, pre apucate, nu ț-o poți însuși; ori de câte ori cetesci aceeași carte, tot-deuna și se pare nouă. De aci disgustul preoților nostri pentru lecturi aprofundate și plăcerea de a ceti nostimadele, de cari — caracteristicu — sunt pline călindarele noastre și foile umoristice, cari de câte ori le cetesci, tot-deuna-i amuză, ca și cându nu le-ar mai fi cetit nici odată.

Mai departe numai grigile și fatigiul cu agromia e cauza, de multu preoți, cându se vedu întrebăți de cancelaria parochială, neputându arătă alt-ceva decât unu cumulu de hârțuți neordonate, trebuie să roșescă; trebuința de a sări cându într'o parte cându într'alta în ale economiei casnice și a câmpului e ceea ce-i face, să nu pôte observă nici portul strictu canonicu, așa câtu trebuie să-și audă admonițiuni continue; deoarece a merge — chiar și însoțit de unu servitoriu — cu plugul, cu carul la câmpu, la pădure și unde e lipsă, în vesminte lungi, negre, e nu numai incomod, ci și costisitoriu.

Nu s'ar pute obiecționa nimic, cându — pentru esemplu — la 20—25 jugere de locu ar fi suficiente pentru cultivare zilele numite de clacă, ce le prestă credincioșii, fără să fie lipsă de alți țileri, și fără să trebuiescă să țini la casă cu ajutorul unu personalu servitoriu nu numai costisitoriu, ci și causatoriu de multe neplăceri și amărăciuni, și câteva vitișore ca: boi, vaci, cai, oi, etc., cari încă cu câtu doresci mai multu să fie și ele unu capitalu roditoru, cu atata-ți consumă mai multu timp de îngrigire, cu atata-ți subjugă mai multu atențiunea.

Agromia e una din ocupațiunile celea cu mai multe variațiuni, din care causă e atatu de seducătoare — dicându așa, — câtu intrat odată în ea, nu de puține ori te face — fără voe — să uiți, că ești investit cu unu oficiu atatu de delicat și cu responsabilitate, cum e preoția. Și nici nu pôte fi lucru de mirat; de-orece țilerii — cum se scie — isu omeni neconșcincioși, servitorii isu mercenarii numai, precându dările-să multe, necasurile grele, pretensiunile lumii mari, la

cară adaugându-se trei, patru, ori pôte și mai mulți prunci, cari trebuiesc duși la școlă, ori câtă ai fi după chemare-ți scosă din lume, totu numai ca omu în lume poți să trăiești, — distrasu dela acelea, cari ar trebui să-ți ocupe mintea în totu timpul — aflându-te cu corpă cu sufletu la munca celor 20 jugere de locă, cari scii, că au să-ți presteze mijlocele de subsistență.

Până mâni în câmpu unu plugă cu două ori cu patru vite, numai sub grija unor servitori fără alte cugete decât să trecă timpul; până țini la casă unu vițel și câteva oițe, la cari nu e altul cine să le pună, cum trebuie, preste și de mai multe ori dinainte fenu și să le imbie cu apă; până ai în țarină o holdă plină de polomidă, fără să fie cine să-ți o plivescă; până-ți scii cucuruzulu în buruena și holdele cöpte, ér lucrătorii mându-te de ađi pre mâne, până mai imputineză ei din lucru; până-ți veđi fenuțulu cositu, ér ceriulu acoperitu de nori; până-ți scii recolta întregulu anu încă în câmpu, ér servitorii ți-i veđi venindu ađi cu unu caru stricatu, ér mâne cu două răsturnate, precându tu de altă parte ești cuprinsu cându cu unu maslu, cându cu o înmormintare, cându cu catechisarea: nu multe meditațiuni potă să-ți umble prin capu. Și ori câtă ai dori să-ți conservi serioșitatea împreună cu blândeta, simțulu de dreptate cu bunătatea, afabilitatea cu respectulu; ori câtă ai dori să îndreptezi pre unu rătăcitu, să consolezi unu sufletu plinu de durere: ești numai mercenariu, ești asemenea servitorulu tãu, cu dorulu în inimă, să treci preste ele; ești asemenea preotulu și levitulu din Evangelie, cari grăbindu-se la afacerile lor, au trecut pre lângă celu căduțu între tâlhari fără a-lu ajuta. Așa stându lucrulu, la întrebarea, că unde e preotulu? nu se pôte răspunde decât că: în biserică, cum dicu omenii, că popa-i popă în biserică; precându elu ar trebui să fie predicându cu fapta chiar ca și cu cuvintulu, și simțemintulu conservării respective alu subsistenței propriie să nu domnescă pre celu alu abnegăționii, precum vedem, că se întâmplă la noi.

Departa de mine a voi, să deșteptu prin acestea susceptibilitățile confrăților mei preoți, ori a Veneratei Superiorității, nu, ci vedându, că timpurile din ce în ce sũ mai grele, tentațiunile mai mari, și spiritulu, ce pare că tinde a stăpâni lumea, mai fără de Dumneđu ca ori cându, însu-mi ași dori, ca preotă fiindu să fiu adevăratu preotă, câtă de câtă asemenea prototipulu, ér acesta până cându am se câștigă pre calea agronomiei pânea de tôte țilele familiei, ce nu-mi înțelege oficiulu, cu ajutoriulu unor omeni neconșincioși și gata a-mi amări sufletulu de multe ori chiar atunci, cându ași avé mai mare lipsă de liniște sufletescă, mi-se pare a fi dacă nu cu neputință, celu puțină prea greu pentru unu omu câtă de câtă conșinciosu.

Acestea-mi sũntă în resumată obiecțiunile cu respectu la îmbunătățirea sortii clerulu nostru ruralu pre calea înmulțirii teritoriulu porțiunilor canonice. Ér la întrebarea, că ce ar fi dar, să se facă? cu permisiunea Ororabilei Redacțiunii voi răspunde cu altă ocaziune. Și până atunci primiți asecurarea deosebitei stime, ce Vă conservă¹⁾

B.

¹⁾ Am datu locu acestei corespondințe, fiindu că dorința noastră este, ca cestiunea dotării clerulu

Starea învățămintulu poporalu în anul școl. 1890/91 în comit. Albei inferioare.

Din raportulu, pre care fostul inspectoru de școle Ioan Găspăr Ilu publică în Nr. 6 din „Közérdek“ din a. c., eștragemu următoarele date statistice:

Copii obligați a frecuentă școlă dela 6—12 ani au fostu 21.145 } cu totulu 29.224,
dela 13—15 . . . . . 8.079 }
cu 381 mai mulți ca în anul trecut.

Dintre aceștia au fostu gr. cat. 10.814 ér greco-orientali 12.000
cu totulu Români . . . . . 22.814.

Ceva interesantă e, că la împărțirea lor după limbă (de naționalitate nu-i vorbă) Români ajungu la cifra de 22.902, așa dară cu 88 mai mulți decât cum s'ar păre, că trebuie să fie. Dintre cei obligați la școlă au frecuentat întru adevăr școlă numai 62.5 %, adecă 18.135; n'au frecuentat 37.5 %, adecă 11.089. Față cu anul trecut numărulu celor ce au frecuentat școlă, a crescutu cu 2 %.

După religiune, au frecuentat școlă 6593 gr. cat.

cu 2 % mai puțină ca în anul trecut, și . . . . . 5949 gr. or.

cu 3 % mai mulți ca în an. 1889/90, cu totulu . . . . . 12.542, și aci la împărțirea după limbă, ce o vorbesc, aflăm suma de 12.611 Români, va să dică și de astă-dată cu 69 mai mulți; nu putem picepe, de ce confesiune voru fi fostu ceilalți Români.

Indată după datele acestea veteranulu inspectoru face „durerosa“ observare, că precându numărulu pruncilor de unguri și de nemți, cari frecuentă școlă, cresce, pre atunci alu Românilor scade. Se va fi putendu și asta, că lumea-i rea!

Se mai spune în raportu, că în trecutulu an școlastic s'au făcut școle noue la gr. cat. 3, la gr. or. 4.

Școle în totu comitatulu sũntă 273, dintre aceste 93 gr. cat. și 89 gr. or. După limba de propunere, școle cu limba de propunere românească sũntă 184. De astă-dată sũntă mai multe cu 2.

La școlele românești au fostu aplicați 187 învățatori, dintre aceștia gr. cat. 98, ér gr. or. 89. N'au avut calificăționea postită 22 gr. cat. și 41 gr. or. N'au avut calificăționea de lipsă spre a puté propune limba magiară 66 gr. cat. și 44 gr. or., deși dl inspectoru dice airea, că limba magiară s'a propusă cu succes în 45 școle gr. cat. și în 26 școle gr. or.

A.

Noutăți.

Din diecesa Lugosului. Duminecă în 14 a lunei curente s'au implinită 17 ani dela consacrarea episcopescă a Ilustrității Sale Domnulu Episcopu Dr. Victor Mihályi. Din acestu incidentu ilustrulu Archiereu a celebrat s. Liturgie, în care a mulțamitu lui Dumneđu pentru darurile, cu cari l'a încercat în anii archiepiscopiei Sale. La prânđu Ilustritatea Sa a întrunit în jurulu său capitulu și clerulu gremialu, cărora a rostit mulțamită pentru spriginulu, ce i-l'au dat. — Fie-ne permisă și nouă a esprima înaintea ilustrulu Archiereu sentimentele noastre de profundă venerățion și dorința, să-lu vedem întru mulți ani conducendu turma Domnulu.

— Maiestatea Sa a dăruit pentru edificarea școlii greco-catolice din Sănnicolaul mare (comit. Torontalu) 100 fl.

— Au fost puși în deficiență preoții diecesani O. D. Parteni Birlea, adm. paro-

să fie desbătută din tôte punctele de vedere. Vom publică cu plăcere asemenea corespondințe și dela alți, numai să fie serioșe și obiective. Mai multe capete, mai multe păreri. Remâne însă dela sine înțeles, că redacțiunea în cestiunea acestă nu se angajeză pentru nici unu dintre corespondenți, precum în generalu pentru cuprinsulu corespondințelor face responsabilu pre respectivii corespondenți. Red.

chialu în Bouțarulă-inferioră, și O. D. *Georgiu Albulescu*, administratoru parochialu în Bucova.

— Este numitu administratoru parochialu în Bouțarulă inferioră O. D. *Romulu Raca*, fostu capelanu în Silașu.

— S'a scris concursu pentru parochia Bucova din districtulu Ulpiei-Traiane.

Dăruire. Maiestatea Sa a dăruit din casseta Sa privată câte 100 fl. comunelor bisericesci greco-catolice din *Ghișasa de sus* (protop. Sibiulu) și din *Szt.-Erzsébet* (protop. Odorheiulu) pentru scopuri bisericesci și școlare.

Esamenale semestrale cu alumnii Seminarulu teologicu din Blăși s'au ținutu în 1 Febr. din *Istoria bisericescă*, în 3 Februaru din *Teologia dogmatică specială*, în 10 Febr. din *Teologia pastorală și Pedagogie*, și în 12 Februaru din *Istoria revelațiunii divine a Noului Testamentu* și din *Hermeneutica biblică*. La tôte esamenale a fostu de față și I. P. D. *Mitropolitu* punendu însuși întrebările și esaminându pre fiesce care alumnii.

Pertractări în cauza școlii medii unificate. Lună în 15 a l. c. s'a întrunit la ministrulu de culte și instrucțiunea publică ancheta convocată în cauza școlilor medii unificate. Ministrulu a deschis în persoană debaterile spunendu, că dmsulu și-a format deja scheletulu fițorelor școle medii. E vorba în reforma proiectată, ca pre viitoru să nu mai fie gimnasi și școle reale, ci numai o singură școlă medie, din care abiturienții să potă pași pre ori ce carieră. Membrii anchetei s'au declarat pentru reforma proiectată, au accentuat însă cu totu, că dela o anumită clasă va trebui să se facă bi-sau trifurcare, pentru ca studenții să se potă pregăti la câte o carieră specială, ce și-o vor alege. — Câtă se vede din cele vorbite în anchetă, reforma are mai virtosu unu scopu politicu (șovinist); pedagogia și educarea puțină vor câștigă. Fie ca să ne înșelăm.

Mulțamită publică. M. O. D. *Artimonu Blășanu*, parochu gr. cat. în Obregea, a donat societății noastre 13 opuri de valoare. Pentru această dăruire membrii societății de lectură „In. M. Clain“ i-și țin de detorință a da și pre această cale espresiune simțemintelor de recunșincință și mulțamită, ce le nutresc față cu sprijinitorulu societății noastre. — Blăși, 15 Febr. 1892. Pentru soc. „In. M. Clainu“. *Teodoru Vandoră*, președ., *Ioan Tuca*, secret.

Pál Sándor, fostu directoru supremu preste școlele medii din despărțemintulu Clușulu, a reposită în 14 a l. c. în Clușu.

O decisiune principială a Curiei r. u. din Budapesta. Adese-ori se întâmplă, că soții de căsătorie certându-se se despart unulu de altulu. În atari casuri e dispută, că ore dintr'înșii care este îndreptățitu a ține la sine prunci născuți din căsătorie nefericită? Curia r. u. din Budapesta în unu casu analogu a decis: că atunci, cându părinții viețuesc timpu mai îndelungat despărțiti, cu privire la întrebarea, care dintre părinți este îndreptățitu a ține la sine prunci născuți din aceeași căsătorie, tot-deuna are să hotărăscă tutoratul. Convențiunea, ce ar fi închiat o părinții mai înainte cu respectu la ținerea pruncilor, nu are nici o valoare.

Din comitatulu Tërnavei micu ni-se scrie, că în cerculu electoralu alu Bălăușerilor a fost alesu deputatu dietalu guvernamentalu Dr. *Kabos Ferencz*, éră la D.-S.-Mărtin u opoșionalulu *Pekry Sándor*. Deși au fostu mari mituirile și terorisările, totuși dintre Români numai forțe puțin, mai alesu notari și juđi comunali, au luat parte la alegeri. Inteligența avendu încă de timpuriu cunșincință despre conclusele conferinței naționale dela Sibiu, au observat pasivitatea decretată.

Casă de mörte. O. D. *Andronicu Băcildă*, parochu în Șola (Archidieceșă), a reposită în 5 a l. c. în anul alu 57-lea alu etății și alu 33-lea alu preoției. În veđi amintirea lui!

Cum trebuie să se propună istoria biblică în școala populară, ca să aibă efectul dorit?

La această întrebare atât de momentosă voi răspunde în următoarele:

a) Catechetul să enereze liber numai piese mici. Spre scopul acesta îi servesc de îndreptari însă și istoria biblică. Piese acelea să le repetescă prin întrebări mici, scurte și ușore de înțeles. După ce se exercită bătăi în priceperea și repetirea, precum și în răspunderea întrebărilor (făcându și aplicațiunea morală), după aceea să li-se enereze altele mai lungi.

b) Să și le împărtășcă în anumite perioade, și după ce le-a finit, să le repetescă. Se înțelege dela sine, că aci catechetul trebuie să țină cont de dispozițiunile sufletesci ale bășilor cumpănindu bine, ce trebuie propus și cât de mult, mai ales dacă poate propune întregă istoria biblică în decursul unui an școlastic.

c) Să le îndrepte atențiunea principală și să le arete: 1. Cum a susținut Dumnezeu credința cea adevărată prin familiile patriarhilor, prin poporul lui Israel și prin profeți. 2. Cum a anunțat Dumnezeu pre Domnul nostru Isus Christos, pre Mesia cel adevărat prin profeți, și 3. Să nu perdă nici decum firul istoric, cu atât mai virtuos să nu-l întrerumpă.

d) Din cându în cându să întrețese la locul său și *explicațiuni archeologice*.

După ce a câștigat bășilor cunoștință chiară despre istoria biblică, după ce bășii au deja un prospect întreg și precis despre întregul firul istoriei, numai după aceea trebuie să începă a pertracta cu ei doctrina despre credință, morală și despre mijlocele de mântuire.

Începându lucrul acesta, dela catechet se recere, să scie stărn și încordă atențiunea bășilor, să le stărnescă interesul, să le explice adevărurile de propus scurte, cu însușire, chiar și în legătură unele cu altele. Să se convingă prin întrebări acomodate, ore înțeles-au bășii ceea ce li-s'a propus? Și să facă aplicații practice totu prin întrebări, cari aplicări să străbată în sufletele bășilor.

Cându a ajuns catechetul până acolo, câtu bășii să înțelegă materia propusă, să o iubească și să se decidă a și conforma purtarea după ea, atunci s'a ajuns totu, ce trebuie să se ajungă. Și aceea o va și ajunge cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă va observa totu, ce s'a disu cu altă ocaziune despre cauzele, cari îngreună oficiul de catechet. Catechetul atentu va afla cu ușurință, că detorința lui este:

Să deslușcă lucrul, să informeze pre elevi prin întrebări despre lucrul propus, să examineze lucrul cu bășii asemenea prin întrebări și să-i însușescă; er din partea bășilor totă activitatea se reduce la: înțelegerea, răspunderea, iubirea și urmarea întru tote după adevărurile propuse. În aceste optu cuvinte sau concepte stă și trebuie să stea totă activitatea catechetului.

În specialu dela catechetu se pretinde, ca:

1. Elu să nu vorbescă bășilor prea nute, de-orece ei nu-să destul de exercitați în cugetare și nu-lu potă urmări cu priceperea; nici prea încet, pentru-că atunci îi ostenește; nici prea tare, că acesta ostenește pre catechet și produce neliniște; să nu propună în stilu prea înalt, pentru-că atunci er nu-lu înțelegă bășii; nici în dialectulu localu ori cu cuvinte triviale, pentru-că acesta ar profana sanctitatea obiectulu; nici prea lungu, pentru-că bășii nu potă ține în minte lucrul, și erăși îi ostenește și le împărtășie atențiunea.

2. Să nu se preumbe prin localul de propunere, după cum facu de regulă catechetii cei tineri, dar nici să nu stea implantat continuu după masă, ci trebuie să și alégă un punctu, dela care să potă domina pre toți bășii și numai din cându în cându

să se apropie de bance, dar și atunci să nu se posteze lângă bășii, pre carele l'a provocat, să-i răspundă, pentru-că în casulu acesta fi dedă pre bășii, să vorbescă încet. 1)

3. Propunerea trebuie să fie *vială și însușită*. Să arete cu cuvintele și fapta, câtu de *sântu prefuesce* elu adevărul, pre care-lu propune bășilor. Cându se pretinde condițiunea acesta, nu se înțelege, ca catechetul să declameze, să facă schime, gesturi etc. înainte bășilor. Așa ceva nu suferă nici sanctitatea obiectulu, nici demnitatea catechetulu, carele trebuie să trecă de auctoritate aproape sântă înainte bășilor. Elu trebuie să se prezenteze înainte bășilor tot-deuna ca *ângerul iubirii și alu păcii*. Totu lucrul să se întimple în liniște serioasă, pre care trebuie să o scie întru duce catechetul însuși și să nu aștepte să o țină docentele, pentru-că atunci ar însemnă, că nu înțelege a face ordine și liniște. *Autoritatea, respectulu și iubirea* contribuiesc forte multu, precum la alte întreprinderi, așa și la progresulu în catechisare. Mai departe să încunjure monotonia.

A se scie acomodă catechetul cu întrebările sale după bășii însemnă a fi măestru, mai ales dacă ele nu-i răpesc multu timp, și dacă prin ele ajunge curându la scopulu lor. De aceea trebuie să pună pre ele pondu specialu, și nici odată să nu perdă dinaintea

1) Se scie din esperință, că în unele școle bășii vorbesc la începutu de regulă *incet*, întru atata, câtu nu-i înțelege omul, cum răspund, bine ori rău? Se aude adese-ori vorba, că pre bășii aceștia nu-i potă face, să vorbescă tare, precis și destul de respicatu. De aceea s'a aflat de lipsă a indigita aci unele mijloce, pre cari dacă le va folosi catechetul cum se cuvine, îi va succede a aduce pre bășii acolo, câtu să vorbescă tare, precis și respicatu. Acele mijloce ar fi:

a) Catechetul să se posteze tot-deuna cam departe de bășii, pre carele voese să-lu întrebe.

b) Să pretindă dela bășii, să și țină corpulu ridicat căutându spre catechet și tot-deuna să răspundă în diceri întregi. Să nu suferă, ca bășii să și astupe fața cu mâna, să stea strimbi și cu capulu plecatu.

c) Să pună întrebarea așa, câtu bășii să potă răspunde ușor, și să răspundă cu *toți la odată*. Făcendu bășii acesta, să-l laude. Totu aceea întrebare ori alta ușor să pretindă a o răspunde numai fetele sau numai singuru bășii. După aceea să-l facă să emuleze. (Bine au răspuns bășii! Eu credu însă, că fetele încă voru răspunde totu așa de tare și de respicatu. Așa este! etc.) În procedura acesta să fie atentu și să observe pre aceia, cari vorbesc mai tare și mai precisu. Pre aceia să-i provoce, și ei să răspundă singuratici. Mai departe să răspundă toți de-odată după tactu din câte o bancă. Pre cei cari îi observă, că vorbesc mai tare, să-l laude tot-deuna și să nu fie mulțamitu cu răspunsulu celu *incet*! Să-i aducă la convingerea, că ei potă să vorbescă și tare, arătându și plăcerea față cu aceia.

d) Următoarele încă ajută la dedarea bășilor de a vorbi tare, anume: Catechetul trebuie să se apropie de bășii, carele vorbesce încet. Să-l pună întrebarea, și dacă răspunde bine, să-l laude, dar cu observațiunea, că totuși nu este destul de mulțamitu, pentru-că a răspunsu prea încet. După aceea să se depărteze de lângă elu cu câțiva pași și să pretindă dela acelu bășii, ca totu la acea întrebare să mai răspundă odată. Să se depărteze și mai mult și erăși să-lu provoce. Pre calea acesta bășii cugetă, că trebuie să vorbescă tare, ca să ajugă cuvintele lui la ureșile catechetulu. Acestu mijlocu încă ajută adese-ori, de bășii se dedă a vorbi.

e) Pre cei mai diligenți să-l facă atenți, că pre ei nu-i va întrebă de loc, dacă nu răspund tare. Se înțelege, că cei leneși voru fi voioși, de cându audu acestea, dar pentru aceia se află altu espedientu.

Aplicându-se cu insistență aceaste mijloce, cari altcum isă naturale și scose din reflexiunea omulu, potă să ducă la rezultatul dorit; pentru-că de aceea a dat Dumnezeu omulu organulu vorbirii, ca acela să-lu exerciteze, deavolte și în fine să vorbescă tare, precis și expresiv.

ochiloru intențiunea, pentru carea pune întrebările.

Intențiunea lor este:

a) Să examineze prin ele pre bășii și să se convingă, ore înțelesu-i-au bășii bine propunerea?

b) Să agerescă prin ele judecata bășilor, pentru-că la fiesce care întrebare sufletulu bășii se pune în lucrare eșind din pasivitate.

c) Să le esciteze și nutrescă simțemintele, și

d) Să facă aplicațiunile morale mișcându-le voea spre imitarea faptelor morale bune, pre cari le-au auditu din gura catechetulu, că le-a făcută cutare și cutare persoană din istoria biblică și cea bisericescă.

În casulu întâiu catechetul trebuie să pretindă dela bășii mai talentați răspunsuri precise. Aceștia prin răspunsurile lor vin forte multu întru ajutorulu celor mai debili, pentru-că bășii adese se pricepu mai bine unii pre alții.

Întrebările preste totu trebuie să fie *precise, scurte și ușore de înțeles*. Așa câtu numai unu singuru răspuns adevăratu să potă urmă după ele. Nu trebuie îndreptate așa, ca bășii să răspundă numai cu *da* ori *nu*. Altcum atari întrebări nu sunt a se încunjură de totu; la bășii mici, debili și fricoși sunt chiar recomandabile. Pre cei mai mărișori și mai deștepti să-l întrebe tot-deuna după cauza lucrulu și altele. Să pretindă dela ei, ca tot-deuna să lea întrebarea întregă în răspuns, de-orece prin această procedură le ține atențiunea încordată și-l dedă a se exprima corect.

Cu câtu este mai greoe întrebarea, cu atâtu va fi mai grea și judecata, ce are de a și-o da catechetulu față de răspunsulu primitu. În casuri de acestea își arată catechetulu dibăcia sa.

Fiesce care răspuns greșitu trebuie emendat prin întrebare nouă. Acesta se întimplă adese-ori. Ceea ce potă proveni de acolo, că bășii nu au înțelesu destul de bine întrebarea pusă.

De cumva răspunsulu este greșitu din cauza neatențiunii bășii, atunci catechetul să-l repetescă întrebarea. De cumva greșesc și cei mai talentați și mai isteți, atunci este semn securu, că ei nu au înțelesu propunerea, ori întrebarea nu a fostu pusă după tote recerintele ei. La totu casulu catechetul trebuie să lea în considerațiune tote împrejurările acestea.

Prin întrebări obiectulu devine mai chiaru, bășii mai vioi, de-orece sufletulu li-se pune în activitate, judecata li-se lămuresce, er memoria li-se face capabilă de a primi și a păstră materia propusă. Catechetulu să nu alunece la credința aceea, că dacă și bășii atenți nu-lu înțeleg, ei (bășii) sunt cauza, de nu potă înțelege lucrulu! Nu! Causa, din carea bășii nu potă răspunde, trebuie să o cerce mai tot-deuna în sine însuși, și mai nici odată în bășii. De celea mai multe ori catechetulu cugetă, că le-a vorbitu destul de popularu, după capacitatea și la înțelesulu bășilor, și totuși bășii nu-lu pricepu. Dar despre acesta ne învătă mai pre largu metoda și catechetica, despre cari ori care catechetu trebuie să aibă cunoștința teoretică și practică în detaliu. Aci fie amintitu numai atata, că arta se învătă prin exercitiu seriosu.

Ce se ține mai departe de aplicațiunile morale deduse din istoriile biblice și din adevărurile de credință spre nobilitarea inimei și vieții bășilor, acelea trebuie să fie scurte, animate și câtu se potă de plăcute. La din contră fiindu prea lungi și prea multe devin obositoare. A așteptă dela bășii prea multe lucruri și încă grele de înțeles, este respingătoru.

Pre cându dară catechetulu observă, conduce și se îngreșce de știința și cuno-

scința băeților, pre atunci cu totă seriozitatea și cu totu zelul trebuie să conlucre întru acolo, ca învățatura cea adevărată dumnezească să străbată în inima și viața băeților.

G. Munteanu.

Sermana Dolores.

Istorie Andalusiană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

Cătră sēră, cându cei înrolați mergeau la crișmă, pentru ca să-și mai uite de necasul la câte un pahar de vin, Lorenzo apropiindu-se de Dolores îi duse cu voce tremurătoare;

„Acum scii bine, ce sōrte mē așteptă... Tu ești fericită!”

„Dumnezeu să-ți ierte, Lorenzo,” răspunse Dolores plângându, „Dumnezeu să-ți ierte, că tu ceri, ca despărțirea mea de tine să fie încă și mai amară!”

„Mai aduce-ți vei aminte de mine, Dolores?”

„Da, îmi voi aduce, chiar și cându tu m'ai uită.”

„O, tu o scii bine, că acesta nici odată nu se va întimplă!”

„Cu toate acestea tu mai ușor m'ai pute uită, decâtu mine.”

„Pentru ce?”

„Pentru că iubirea-mi pentru tine-i, împreunată în inima mea cu o amintire așa de prețioasă pentru mine... și pentru că tot-deuna e mai mare iubirea unei fete, decâtu a unei mirese. Și-apoi iubirea inspirată de amintirea unei mame e mai sfântă și mai adevărată decâtu aceea, care încolțese la sunetul ghitarei.”

„Jură-mi dar, că-mi vei rămâne credincioasă!”

„Îți jur!”

„Pre ce-mi juri?”

„Pre fericirea mea.”

„Nu-i de ajuns.”

„Pre viața mea.”

„Nici atâta nu-i destul.”

„Dar pentru Dumnezeu, de ce ești așa de necredător?”

„Pentru că-mi spune inima, că mē vei uită.”

„Inima ta, scumpe Lorenzo, va fi călăul tău!”

„De ce-mi va fi călău? Pentru că presimte adevărul? Trebuie să-mi mai juri ceva.”

„Ce să-ți mai juri?”

„Să-mi juri, că nu vei părăsi nici odată casa acesta și pre mamă-mea, nici chiar atunci, cându Pepa s'ar duce de aci.”

„Bine, îți jur!”

„Încă una: să scii, că pre acela, pentru care mē vei părăsi, îl voi omori, îndată ce voi veni din miliție.”

„Nu amenință, Lorenzo! Nu-i bine, să ameninți! O, Lorenzo, să scii tu, că eu nici odată n'am să fac de frică aceea, ce n'o pot face din iubire. Păstrează-ți, rogu-te, iubirea întocmai ca albina mierea, și nu ț-o sfășie, cum face lupul cu prada sa; și mai bine îngrijesce-te, să-mi lași ceva de amintire, ce să îndulcească despărțirea noastră, nu s'o amărăască.”

VII.

Trecuse ună an. În casa unchiașului Mateo se simția cu fiesce care și totu mai mult lipsa celor doi feciori. Bătrânul pierduse din puteri și nu-și mai putea lucra totu moșia.

Ochii cei atât de limpezi și sēnini ai soției sale erau acum mereu plini de lacrimi, și inima ei era torturată de chin. Chiar și casa însă-și părea că-și pierduse din înfățișarea plăcută, ce-o avuse mai înainte, și ea parcă se făcuse mai serioasă și mai tristă.

Și ca și cum nenorocirile n'ar fi fost de ajuns, se mai ivi încă una nouă; se mai ivi o întimplare, care întocmai ca și unu noru acoperi de odată cerul sēnini, ce se întindea de-asupra vieții acestei familii. Și întimplarea acesta era strămutarea lui Sennor Canuto la Sevilla.

Și dōr aproape nimēnui n'a însuflat evenimentul acesta îngrijiri ca sērmanei Dolores, căreia îi cădea greu de totu a se despărți de buna Pepa, care o iubi așa de mult. Cu toate acestea trebuia s'o facă acesta, dacă voia să rămāna credincioasă jurământului datu iubitelui sēu. De asemenea îi era aproape imposibil, să rămāna la familia Lopez, căci acesta sērăcise de cându cu depărtarea feciorilor. Pepa voia s'o ducă pre Dolores la Sevilla, ér mătușa Melchiora în butul stării sale dērăpānate voia s'o țină la sine, pentru că ea nutriă față cu blānda copilă acele simțăminte delicate, ce le au mamele pentru iubitele fiilor sēi. Ea, sērmāna Dolores, se veșu constrinsă a nu pute implini dorința nici uneia dintre aceste două femei.

În necasul sēu ea se întōrse cătră părintele Nolasco, care deși nu era cine scie ce omu cetit, totuși cunoscea mai bine ca oru cine inima omului și relațiunile poporului. Cu mințea-i sântōsă și cu iubirea sa elu scia ușurā greutățile pretutindenea, și scia delaturā cu iscusință pedecelē, cari se puneau în cale.

Fără multe vorbe, — cari nu-i plăcea, — călugărul propuse fetei unu plan, care a fost primit în toate punctele lui.

„Ascultă-mē!” încep el. „Donna Braulia chiar îmi spunea, că ar avē lipsă de o servitorē bună, harnică, curățică și modestă, cu unu cuvintu, care să aibă toate calitățile, cari se pretind de la o fată. Pentru tine ar fi bine acolo, ea-i o femeie de trebă, nu mai ești spre greutatea nimēnui și pre lângă aceea mai primesci pre fiesce care lună câte 20 reali, cari într'unu au facu 240, și suma asta frumoasă îți va prinde bine, pre cându se va rentōrce Lorenzo din miliție și te va luă.”

Cum am spus, Dolores primi planul părintelui Nolasco, dar nu fără ore care durere, vedēndu-se nevoită a se despărți de prietina sa Pepa.

(Va urmā.)

Diverse.

Ateistul și preotul. Dupuytren, celu mai renumit chirurgu francesu pre timpul sēu, era cunoscut și ca mare ateist. Odată l'a cercetat unu miseru preot de la sate, care suferia la grumazi de carcinomă (racu). Frumșeța bărbătescă și înfățișarea cuviincioasă și liniștită a preotului a făcutu o deosebită impresiune asupra medicului, care altcum nu era omu prea simțitor. După ce a vizitat Dupuytren pre preot, îi duse: „Aci nu este scāpare, domnia-ta trebuie să mori.” „La acesta și eu am cugetat,” replică liniștit preotul, „dar credincioșii m'au silit să vinu aci.” După acestea scōte din buzunar cinci franci, îi întinde medicului și duse: „Ertă, domnule, nu-ți pot da mai mult, noi suntem omēni sēraci.” Întru atâta l'a plăcutu lui Dupuytren resignarea bărbătescă, cu

care tinērul preot își suportă sōrtea amară, cătu l'a rechemat dīcēndu-i: „Dacă voesci, să te suponi la operațiune, eu sunt gata a o esecutā, vino numai māne la spitalu.” Preotul răspunde: „Datorința îmi este a cercā totu, ce conduce la vindecarea mea, voi veni māne.” În ziua următoare preotul s'a prezentat la spitalu, și medicul și-a începutu grēua operațiune, care a și succēs deplin. Nefiindu pre atunci în usu narcotizarea pacienților, preotul cu o tārē uimitorē a suferit durerōsa operațiune. Dupuytren petrecea în totu ziua timpu mai îndelungat la patul preotului morbosu grīndu, ca acesta să aibă parte de o tractare cătu se pōte de bună, până ce s'a vindecat deplin. La anul după vindecare ērăși a cercetat preotul pre renumitul chirurgu aducēndu-i o coșarcă de pere și nisce găini. Și în anii urmatori totu la aceeași di flū vizitat oferindu-i daruri micē. Când a simțit Dupuytren, că i-se apropie mōrtea, a trimis preotului o epistolă de cuprinsul laconic: „Medicul are lipsă de preot.” Preotul s'a și dus la elu fără amēnare, și ei au petrecut timpu mai îndelungat numai amēndōi. Când a eșit din casă preotul, ochii îi erau scāldați în lacrimi, ēră Dupuytren era mort. Obiectul conversărilor nici odată nu a ajuns la publicitate, dar atâta e siguru, că pre patul mōrții ateistul s'a împăcat cu Dumnezeu.

Scire sensațională. „Telegr. Rom.” din Sibiu în numărul sēu 11 din 1/13 Februaru a surprinsu pre cetitorii sēi cu o scire de totu sensațională. Le spune anume, că părintele Lucaciū este iesuit și „capul iesuitoru român”. Causa? Fiindu-că e „rasu la barbă și la mustețe”. — Nu scim, dacă „Telegr. Rom.” a voit să glumescă. Presupunem asta, de-ōrece nu putem să credem, că a scrisu lucrul acesta ca lucru serios. Dacă totu ar voi să fie luat în serios, facă bine și ne spună, unde am pute da de vre-unu „iesuitu român”. Noi am doru multu, să facem cunoscința cu „iesuitii romāni”, numai cătu, după cătu scim noi, nu sunt. „Telegr. Rom.” se vede, că e mai bine informat. Să audim dară numele acelor „iesuitii romāni”.

Împēratul Fridericu despre istoria lui Janssen. — În numărul 3 alu „Unirii” din a. c. am făcutu cunoscut cetitorilor nostri viața și activitatea renumitului istoriografu germanu Ioan Janssen. Am amintit, că opul lui celu mai celebru este: „Geschichte des deutschen Volkes etc.”. Despre opul acesta, care a datu protestantismului lovitura de mōrte, ētă cum s'a fostu esprimat împēratul Fridericu, tatăl actualulu împēratu germanu: „Eu cetescu opul acesta cu mare interesu. Și pentru protestanți e bine, ca să fie tractate odată timpurile mișcărilor protestantice și din partea unu catolicu. Aud, că autorul este înjurat de cătră mulți, nu scii însă, de ce, căci elu nu injurā nici odată. Dacă merge prea departe, trebuie a-l îndrumā între marginile cuvenite, dar nu e permis a-l injurā. În Anglia și în Frāncia chiar și liberii cugetatori recunosc sēmnătatea cea mare a cărții acesteia.”

Emigrarea în America. Cu toate că guvernulu Statelor unite din America de Nord pune toate pedecile posibile în calea emigranților din lumea veche, totuși numărul emigranților cresce pre di ce merge. Astfel precāndu în anul 1890 numărul celor sosiți în Statele unite americane de Nord a fost de 371.593, în anul trecut a ajuns deja aproape la o jumătate de milion, anume a fost de 445.290 persoane.

Unu orașu prețios. În Statul Colorado din America se află acum orașul celu mai avut cu numele Crede. Acolo au fost descoperite în săptămānile trecute nisce mine avute de argint. În urma acestei descoperiri numărul locuitorilor din orașul amintit într'unu restimpu scurtu de abia două săptămāni aproape s'a duplicat, crescēndu de la 200.000 la 350.000. Scumpetea e de totu estordinară.

Economie.

Esportul de oi din Ungaria în Franța a scăzut foarte mult în urma vămilor mari puse de republica franceză pe importul de oi vii ori tăiate. Sunt însă proiecte de a se deschide oilor ungare piețele Belgiei. Guvernul Belgian a propus corpurilor legislative un proiect de lege, în care se prevede și abrogarea dispozițiilor articolului I. al legii din 11 Iunie 1887, în virtutea căruia numai așa eră permis importul oilor tăiate, dacă la acelea se aflau și plumănil. Prin abrogarea acestei dispoziții se ușurează mult transportul oilor, și așa vom fi recompensați în parte pentru pierderile din Franța.

Esportul de cucuruz pentru Germania. Încă nici când nu s'a cumpărat pentru Germania atâta cucuruz ca în lunile ultime ale anului trecut și în anul acesta. Prețurile care și se esportă în Germania sute de vagoane de cucuruz și după intrarea în viață a convenției comerciale numai la creșterea acestui esport ne putem aștepta. În luna lui Ianuarie a. c. numai pre la Oderberg s'a transportat mai ales în Silesia prusescă preste o sută de mii măști de cucuruz.

Sămânța de acățu înainte de a se sămăna trebuie operită, așa ne-a spus un grădinar practic și cu o experiență lungă. El a adăc preste sămânța de acățu vârsă apă fierbinte, și cam 5 minute o amestecă în continuu, er după aceea prin o sită scurge apa, er sămânța o lasă acoperită bine în sită cam 30 minute. Sămânța apoi o uscă la soare și o sămăna. Sămânța ast-felii pregătită resare foarte bine.

În contra sufocării. Cu ocașunea multor focuri s'a observat, că pompierii și toți, pre cari îi surprinde incendiul, moru nu atât din cauză, că ard să cadă în flacări, câtu mai virtosu de sufocarea produsă de fum. Unu pompieru anglez a descoperit următorul mijlocu practic de a respira într'unu locu plinu de fum: își lăgă preste nasu și gură o batistă udă.

Cel mai simplu mijloc de a stărpi șorecii este mandula amară pisată mărunt și presărată cu fărină sau zăhar. Efectulu e sigur.

Revista comercială a săptămănei.

Timpu în decursulu săptămănei a fostu foarte schimbăciosu. A ninsu desu, dară noua nu a ținutu multu.

Tirgulu de bucate din Budapesta a fostu slabu. Prețurile bucateloru preste totu au scădutu. **Grău curat** s'a vîndutu m. cu fl. 9.95—10.20. **Săcară** a sositu puțină, s'a vîndutu m. cu fl. 9.60—10.10. **Ovėsă** s'a vîndutu la 3000 maji m. cu fl. 6.00—6.30. **Cucuruz** s'a imbiat în cantitate mare, în urma acesteia a scădutu prețulu cu 5—7 cr., s'a vîndutu m. cu fl. 5.65—5.67 1/2. Pre la stațiun s'a plătitu cucuruzulu m. cu fl. 5.18—5.52, după calitate. **Sămēta de cānepă** s'a vîndutu m. cu fl. 12.50—13. —, de **in** cu fl. 12.50—13. —, de **luternă** cu fl. 40—44. —, de **trifoi** cu fl. 54—56. —, de **măzeriche** cu fl. 6.50—6.75.

Tirgulu de rīmători dela Steinbruch a fostu mai favorabilu decătū în săptămăna trecută. S'a plătitu pentru rīmători **unguresci** aleși tineri grei 48—48 1/2 cr., **bētrāni** 44—45 1/2 cr., **marfă țerēnescă** 43—45 cr., **sērbesci** 42—45 cr. la kg. curat.

Bursa de Budapesta.

Din 17 Febr. st. n. 1892.

Renta de aur ũng. 4%	107.80
„ hārtie „ 5%	102.70
Imprumutulu cāilor ferate ũng.	118.—
Amortisarea detoriei cāilor ferate de Ost ũng. (1-ma emisiune).	116.—
Amortisarea detoriei cāilor ferate de Ost ũng. (2-a emisiune).	100.25
Bonuri rurale ũng.	93.50
„ urbariale ũng.	100.—
Obligāțiunile desp. regalilor ũng.	98.25
Imprumutulu cu premi ũng.	140.—
Losuri pentru regularea Tisei.	134.—
Renta de hārtie austriacă.	102.50
„ argint ũstriaică.	94.—
„ aur ũstriaică.	111.—
Losurile austr. din 1860.	140.—
„ Viena.	153.—
Acțiunile banței austro-ungare.	1040.—
„ de credit ũng.	339.75
„ „ austr.	307.60
Obligāțiunile cu cāștig ale banței ipot. ũng.	116.50
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și eco-nomii «Albina».	101.—
Galbeni impēratesci.	5.58
Napoleon-d'or.	9.37
Mārci 100 imp. germane.	57.90
Londra 10 Livres șterlingi.	118.25

Prețulu mărfurilor.

Piața din Blașiu: Grău, hectilitr. fl. 6.50 până 7.25, — grău mestecat fl. 5.50 până 6.25, săcară fl. 5.— până 5.50, — ovėsă fl. 2.— până fl. 2.50, cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.75, alac ũ. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. —, — sēmēta de cānepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până 48 cr., carnea de vitel 40 până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbece — până — cr., — 10 oue cu 20 până — cr.

Posta Redacțiunii. Dlu Z. B. în *Măgură*. Banii spedați în 3 a. c. I-am ũferit ca acoperire a restulu de pre *anulu trecut*. — *Of. p.* în *Nosfalău*. Banii I-am primit.

Editor ũ și redactor ũ rēspundētor ũ:

Dr. Vasili ũ Hossu.

Nr. 368—1892.

(6) 2—2

Escrerie de concurs.

Pentru un ũ stipendi ũ de 35 fl. din Fundāțiunea „Cerculu Orēștiei” se escrerie prin acestu concurs cu terminulu până în 15 Martiu a. c. st. n.

La acestu stipendi ũ pot ũ concurge numai acei studenți romāni greco-catolici, cari ceretēză *gimnasiulu romānu greco-catolic ũ din Blașiu* ori vre-o *academie de drepturi și sunt ũ nāscuți în vre-una din comunele urmātore din cerculu Orēștiei*, și anume: Șibot ũ, Orēștiōra-de-jos ũ, Balomir ũ, Binținț ũ, Berii ũ, Ciōra ũ, Vinerea ũ, Orēștiōra-de-sus ũ, Grid ũ, Ghialmar ũ, Castē ũ, Dāncu-mic ũ, Ocolishul-mic ũ, Totiamică ũ, Costesci ũ, Cudșir ũ, Jeledinți ũ, Ludeșci ũ, Māgura ũ, Martinesci ũ, Bucium ũ, Dāncu-mare ũ, Totia-mare ũ, Spin ũ, Pricaz ũ, Petrini ũ, Pischinț ũ, Repaș ũ, Romos ũ, Romosel ũ, Sibiselul-vechi ũ, Serēca ũ, Tāmășesca ũ, Tārtāria ũ, Turdaș ũ, Turmaș ũ, Vaidei ũ, Simeria.

Concurenții se vor ũ adresā la subscrisulu Ordinariat ũ, și au să alātore la cererile lor: carte de botez ũ, atestat ũ de frecuentare și atestat ũ scolastic ũ despre progresulu fācut ũ în primul ũ period ũ respective semestru al ũ anulu scolastic ũ 189 1/2. Cererile, cari vor ũ sosi mai tārdu de 15 Martiu a. c., nu se vor ũ luā în considerațiune.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 2 Februaru 1892.

Ioan ũ Vancea,

Archiepiscop ũ și Mitropolit ũ de Alba-Iulă

Fundatā în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

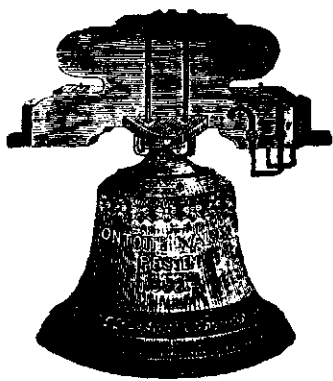
Liferant ũ de curte
al ũ Alteței Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosif ũ.

proprietariulu primei fabrici ũngare de mașine și reccisite de pompieri, turnatori ũ de clopote și metal ũ

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomāndā atențiunei preanonrațiilor domni preoi

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 6—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimitt ũ la cerere gratuit ũ și franco.

Distins ũ în anul ũ 1855 la espoșițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent ũ, progres ũ și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

în care se fabrică atāt ũ grupuri cât ũ și clopote singuratece: cu scaune de fier patentate și cu chivere (cōrne) scutite de frecare. Fabrica a liferat ũ dela intemeierea sa 1800 clopote mari de metal ũ, într'altele și cel ũ dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblātore scutite de mirosu, arangiamente pentru bāi, conducte pentru apă și pompe pentru fāntāni.

Fundatā în an.
1800.

K. Zechmeister și Fiul ũ

Liferant ũ de curte
al ũ Alteței Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosif ũ.

neguțator ũ de articli de mēre și cēră în Gyōr

recomāndā atențiunii binevoitōre a Onoratulu Cler ũ luminile lor ũ de cēră:

Lumini adevērate de cēră 1-a un ũ kg. fl. 2.50

„ „ „ „ 2-a „ „ „ 2.00

Lumini de cēră artificială . . . „ „ „ 1.40

Pascalis I-a . . . . . „ „ „ 2.60

„ II-a . . . . . „ „ „ 2.00

Lumini galbine de cēră . . . „ „ „ 2.00

Luminile se află în ori ce mārime, și la comānde superiōre la 10 kgrame se espedeză francate la ori ce stațiune de poste, de nāi sau de cāi ferate.

Bunātatea luminilor ũ nōstre de cēră o dovedesc ũ nenumērate scrisori de recunoscințā.

Cu deosēbitā stimā

K. Zechmeister și Fiul ũ.

(3) 3—10